

30 éve halt meg a borzongatás nagymestere

Kulturpart

2010. április 29. 18:30

címkék: Film, Hollywoodi filmipar, Klasszikus

"El kell érni, hogy a néző a lehető legjobban szenvedjen" - hangzott Alfred Hitchcock filmrendező ars poeticája, amelyhez élete végéig tartotta magát.

Alfred Hitchcock, a borzongatás mestere 30 éve, 1980. április 29-én halt meg. 1899. augusztus 13-án született egy londoni zöldségkereskedő harmadik gyermekeként.

Mérnöknek tanult, a filmmel feliratok tervezése kapcsán került kapcsolatba, idővel aztán kitanulta a szakma minden csínját-bínját. Gyorsan rátalált a feszültség fokozásán alapuló, borzongató thriller műfajára, ihletet gyakran a gyilkossági ügyek bírósági tárgyalásaiból merített.

1929-ben ő készítette az első sikeres angol hangosfilmet, majd olyan klasszikus darabokat forgatott, mint Az ember, aki túl sokat tudott, a 39 lépcsőfok, a Londoni randevú. 1939-ben Hollywoodba invitálták, az amerikai állampolgárságot 1955-ben kapta meg. Legelső tengerentúli munkája, A Manderley-ház asszonya 1940-ben elnyerte a legjobb filmnek járó Oscar-díjat.

Hitchcock több mint 50 filmje három fő téma köré rendeződött. Az első: egy ártatlanul megvádolt embernek kell megtalálnia a valódi tettet (39 lépcsőfok, Idegenek a vonaton, Örület, Észak-északnyugat). A második: a férfit egy bűnös asszony elcsábítja, majd tönkreteszi vagy megmenti (Zsarolás, A Manderley-ház asszonya, Szédülés).

A harmadikban a gyakran pszichopata gyilkos személyére csak a cselekmény kibontakozása során, lassan derül fény (A gyanú árnyékában, Hátsó ablak, Psycho). A sorból kilóg a Madarak, az ismeretlen okokból az emberre támadó állatok motívuma számos utód fantáziáját ihlette meg.

A női főszerepre előszeretettel választott szőke színésznőket, főként Grace Kellyt és Tippi Hedrent, mert úgy tartotta: "a szőkék a legjobb áldozatok, olyanok, mint a frissen hullott hó, amelyben látszanak a véres lábnyomok".

Valóságos rögeszméje volt Freud, filmjeit telezsúfolta szimbólumokkal, főbiákkal. A hatóságoktól nagyon tartott, mert kiskorában apja egy csínytevése után egy rendőr barátjával néhány órára lecsukatta - a szabályokat ezután filmjeiben hágtá át, hiszen ezekben akár büntetlenül "ölhetett" is.

A nézőket ráhangolta a félelemre, a feszültség fenntartása érdekében új látószögeket és kameramozgásokat talált ki, bonyolult vágásokat, sejtelmes filmzenét, meglepő hanghatásokat alkalmazott. A negyvenes évektől minden filmjében feltűnt egy pillanatra, a bennfentesek sokszor csak azután tudtak a cselekményre figyelni, hogy "kiszúrták" jellegzetes alakját járókelőként, újságcímlapon, postásként.

A rendkívüli étvágyáról is ismert rendező gyakran szerepeltette feleségét (akibe fiatalon már évek óta szerelmes volt, de randevút csak akkor mert kérni, amikor segédrendező lett) és lányát. Kedvenc története arról a rendezőről szólt, aki mindig panaszkodott, hogy legjobb ötletei éjszaka támadnak. Egyszer aztán papírt és ceruzát készített az ágyhoz, s reggel azt találta felírva: "Fiú beleszeret a lányba".

A népszerű "Hitch" öt jelölést kapott az Oscar-díjra, de mindannyiszor üres kézzel távozott, az Amerikai Filmakadémia végül 1968-ban az Irving G. Thalberg-ről elnevezett produceri életműdíjjal "kárpótolta". 1980-ban II. Erzsébet angol királynő lovaggá ütötte, nem sokkal később, április 29-én halt meg.

Forrás: **MTI**